

ת"פ 61260/03/18 - מדינת ישראל נגד ראפת אמין, פיראס אמין

בית משפט השלום בנצרת

ת"פ 61260-03-18 מדינת ישראל נ' אמין ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת רות שפילברג כהן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. ראפת אמין
2. פיראס אמין

הנאשמים

החלטה - גזר-דין ללא הרשעה

כתב האישום ורקע

1. הנאשמים הורשעו, בהתאם להודאתם בכתב אישום מתוקן מיום 22.10.20, בעבירה של **תקיפה הגורמת חבלה על-ידי שניים או יותר** לפי סעיפים 382(א) ו-380 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

2. בהתאם לכתב האישום המתוקן, ביום 11.6.17, סמוך לחצות, לאחר טורניר כדורגל באולם הספורט בעין מאהל, קרא נאשם 2 למתלונן, א' ש', לשוחח עמו בחניון שמחוץ לאולם. לאחר שהתגלע ויכוח בין הצדדים, תפס נאשם 2 את המתלונן באמצעות ידו השמאלית בתנועה של חיבוק, וניסה להורידו לרצפה. במקביל, הגיע הנאשם 1, והחל מכה את המתלונן בראשו באגרופים, וכן נגח בפניו של המתלונן, זאת כשנאשם 2 מחזיק את המתלונן.

כתוצאה ממעשי הנאשמים, פונה המתלונן לבית החולים הצרפתי בנצרת, שם אובחן כי הוא סובל מחבלה עם דיספורמציה של האף, והוא נזקק לניתוח לאיחוי השבר, וכן סבל מרגישות בעורף.

3. ביום 22.10.20 הודיעו הצדדים על הסדר הטיעון, לפיו הנאשמים יודו בעובדות כתב האישום המתוקן, יורשעו, ויופנו לשירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינם, אשר יבחן, בין היתר, את שאלת ביטול ההרשעה בדין. לאחריו, יטענו הצדדים באופן חופשי.

תסקירי שירות המבחן

4. **באשר לנאשם 1, שירות המבחן העריך את הסיכון להישנות עבירות בעתיד כנמוך. שירות המבחן המליץ בעניינו של נאשם 1 על ביטול ההרשעה בדין, ועל הטלת צו של"צ בהיקף של 160 שעות ופיצוי למתלונן.**

בהתאם לתסקיר מיום 4.5.21, הנאשם 1 בן 27 שנים, רווק המתגורר בבית הוריו. הנאשם 1 סיים 12 שנות לימוד. בהמשך, סיים הנאשם 1 תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה באוניברסיטה הפתוחה בחיפה. לפני כחצי שנה, סיים לימודי ייעוץ עסקי באוניברסיטה הפתוחה בתל אביב. מזה שמונה חודשים לומד קורס "יבוא, ייצוא וסחר בין לאומי" בלשכת המסחר בתל אביב.

הנאשם 1 שיתף כי מגיל 18, ובמקביל ללימודיו האקדמיים, עבד במשך כ-3 שנים כאחראי מחלקה במפעל "עוף טוב". בשנת 2017, הקים הנאשם 1 עמותה לתמיכה באוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים, בה הוא מתפקד כחשב העמותה כמתנדב. במקביל לכך, מזה שנה וחצי עובד במשרד רואי חשבון בבניין הבורסה ברמת-גן, ובנוסף מזה ארבעה חודשים עובד כיועץ עסקי עצמאי, במשרד אותו הקים.

הנאשם שיתף כי בגיל 16 אובחן כסובל מליקוי ראייה בשתי עיניו. בשנת 2016 ובשנת 2019 עבר ניתוחים, כולל ניתוח להשתלת קרנית. כן עבר ניתוח עיניים נוסף לאחרונה וכיום נמצא בתהליך שיקום והחלמה, והוא מצוי במעקב רפואי. לדבריו, בשל יכולותיו התפקודיות לא הגיש תביעה לביטוח לאומי.

לנאשם 1 שלושה אחים, ביניהם הנאשם 2, שותפו לביצוע העבירה, שהנו סטודנט לסיעוד. הנאשם 1 תיאר את תפקוד אחיו כנורמטיבי. אביו של הנאשם 1 בן 61, רוקח במקצועו, ואמו בת 51, מורה אשר כיום הנה עקרת בית. הנאשם תיאר את הוריו כדמויות סמכותיות ומשמעותיות בחייו המעורבים בחיי ילדיהם ומסייעים להם. שירות המבחן התרשם כי הנאשם גדל במשפחה בעלת נורמות וערכים תקינים, וכי זכה לתמיכה ולהצבת גבול מצד הוריו. לדברי הנאשם, הוריו הגיבו בכעס למעורבותו ולמעורבות אחיו בעבירות, גינו את מעשיהם ונזפו בהם. כיום מסייעים הוריו לו ולאחיו סביב מעורבותם.

5. אין לחובת הנאשם הרשעות קודמות בפלילים. הנאשם 1 שלל קשרים חברתיים בעייתיים ושלל שימוש בחומרים ממכרים. ביצוע עבירות על החוק, לדבריו, אינו מאפיין את התנהגותו בדרך כלל. הנאשם 1 ציין כי הוא מכיר את המתלונן כחבר של אחיו, הנאשם 2, ומסר כי אין ביניהם קשר כלשהו או סכסוך קודם. הנאשם 1 הודה במיוחס לו וביטא בוושה וחרטה על מעשיו. לדבריו, בתחילה לא נכח במקום האירוע, וכשהגיע להסיע את אחיו הביתה הבחין בעימות בינו ובין המתלונן. לכן, פעל נאשם 1 לדבריו באימפולסיביות. הנאשם 1 תופס עצמו כמי שנחלץ להגן על אחיו מתוך חשש כי האח ייפגע, ובהתאם לציפייה החברתית והמשפחתית ממנו, לתפיסתו.

שירות המבחן העריך כי הליך החקירה וההליך המשפטי בעניינו, וכן ההפניה לשירות המבחן, בצד הגינוי מצד הוריו, מהווים עבור הנאשם 1 גורם מרתיע, וכי כיום הוא מבין את משמעות מעשיו והמחיר האישי שהוא נאלץ לשלם בגינם.

הנאשם 1 ציין כי בין משפחתו לבין משפחת המתלונן נערכה סולחה, בה לא נכת. צוין כי לא שולם פיצו למתלונן. הנאשם 1 לדבריו פנה למתלונן וביקש את סליחתו עקב הפגיעה לה גרם.

שירות המבחן לא הצליח ליצור קשר טלפוני עם המתלונן.

6. שירות המבחן התרשם כי הנאשם 1 הנו צעיר בעל יכולות טובות, אינטליגנטי, בעל ביטחון עצמי, חברותי ומקובל בסביבתו. שירות המבחן התרשם לטובה מיכולותיו במישורים התפקודי, הלימודי, המשפחתי והתעסוקתי. הנאשם 1 בעל שאיפות חיוביות, מגלה עצמאות ונפרדות בהתנהלותו. הוא התפתח בחוויה של משפחה תומכת, מקבלת ומכילה, בה להורים היה תפקיד משמעותי.

שירות המבחן התרשם עוד כי הנאשם 1 מבין את משמעות הפרת החוק, פועל בדרך כלל על פי דפוסי התנהגות המושתתים על נורמות וערכי התנהגות מקובלים, ללא דפוסים שוליים או קווים עברייניים. יחד עם זאת, שירות המבחן התרשם כי במצבים בהם חש הנאשם 1 חוסר אונים, לחץ או חשש לפגיעה בקרוביו הוא עלול להתקשות בוויסות דחפיו, דבר הבא לידי ביטוי בביצוע העבירה. אף שהנאשם הבין את החומרה שבשימוש באלימות, התקשה לבחון באופן מעמיק את המניעים שהובילו אותו לביצוע העבירות. להתרשמות שירות המבחן הנאשם הפיק את הלקחים הנדרשים ממעשיו, והערכה הנה כי יוכל להימנע בעתיד מהתנהגות דומה. **לפיכך התרשם שירות המבחן מקיומו של סיכון נמוך להישנות התנהגות אלימה ברמת מסוכנות נמוכה.**

הנאשם לא ביטא צורך בהתערבות טיפולית ושירות המבחן לא התרשם מקיומה של נזקקות טיפולית ולפיכך נמנע ממתן המלצה טיפולית בעניינו.

7. לעניין ביטול ההרשעה, המליץ שירות המבחן על ביטולה, בהתחשב בפוטנציאל של הנאשם 1 לתפקוד חיובי, בכך שמדובר במעורבותו הראשונה בפלילים, בחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה (כארבע שנים) והמודעות אותה הנאשם מגלה לבעייתיות שבהתנהגותו, וכן בהתחשב בהשלכות האפשריות של הרשעה על עתידו המקצועי ועל שאיפותיו להמשיך ולהתפתח מבחינה לימודית. לפיכך, הומלץ כאמור ברישא פרק זה.

8. **גם בעניין הנאשם 2 המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו בדין ולהטיל עליו צו של"צ בהיקף של 160 שעות ופיצוי למתלונן.**

בהתאם לתסקיר מיום 5.5.21, הנאשם 2 בן 24 שנים, רווק המתגורר בבית הוריו. הנאשם 2 סיים 12 שנות לימוד, לאחריו עבד במשך כשנתיים במפעל בשר, ובהמשך עבד כקצב בסופרמרקט במשך כשנתיים. בשנת 2018 השתלב הנאשם 2 בלימודי מכינה במכללה, ובשנת 2019 השתלב בלימודי תואר ראשון בסייעוד, במכללת עמק יזרעאל. כיום לומד בשנה השלישית.

בגיל 13 החל הנאשם 2 להתאמן ולשחק בכדורגל, ומזה 10 שנים משתתף בליגה של הכדורגל. בחודשים האחרונים השתלב בלימודי קורס "אימון ילדים ונוער בכדורגל" ועתיד לסיים אותו בקרוב.

הנאשם שיתף, כי לפני כשנתיים נפצע ברגלו במהלך משחק, ובאוגוסט 2020 אובחן עם דלקת מפרקים ניוונית. בחודשים אוקטובר 2020 וינואר 2021 עבר שני ניתוחים ברגל ומאז הוא מצוי בתהליך שיקום. מסיכום רפואי אותו הציג, עולה כי נפצע בקרסול שמאל במהלך משחק, הוא סובל מכאבים, חוסר יציבות בקרסול ומסימני הסתיידות. בשחרור מהניתוח הומלץ לו על טיפול תרופתי, פיזיותרפיה ומעקב רפואי. הנאשם 2 תיאר כי הוא מתקשה בתנועה ובהליכה בעקבות הפציעה ברגלו והניתוחים שעבר. לדבריו הוא סובל מכאבים אך אינו נוטל טיפול תרופתי ומתמודד עם הכאב ללא תרופות. הנאשם 2 תיאר ירידה במצבו הרגשי ותחושה של חוסר אונים וחוסר מסוגלות. בעקבות מצבו הבריאותי, נאלץ להפסיק את ההכשרה המעשית בלימודים ולהפסיק עבודתו. כן נאלץ להפסיק לשחק כדורגל, תחום ממנו שואב תחושת יכולת ומשמעות.

9. אין לחובת הנאשם 2 הרשעות קודמות בפלילים. הנאשם 2 שלל בעיות מיוחדות לאורך חייו ושימוש בחומרים ממכרים או קשרים חברתיים בעייתיים. בהתייחס למתלונן מסר כי הלה שופט בתחום הכדורגל והם מכירים שנים רבות, הקשר ביניהם חברי והתאפיין בטיולים ובבילויים משותפים. הנאשם 2 שלל סכסוך קודם עם המתלונן וציין כי כיום הקשר בינו ובין המתלונן תקין. הנאשם 2 הודה בביצוע העבירה וביטא חרטה על מעשיו. הנאשם ציין כי האירוע הנדון התרחש לאחר סיום משחק כדורגל בו שיחק, והמתלונן היה השופט. במהלך המשחק התפתח ויכוח מילולי בינו ובין המתלונן על רקע שיפוטו את המשחק, ולטענתו, ביקש לשוחח עם המתלונן על מנת לברר את הסיבות ליחסו כלפיו במהלך המשחק. כתוצאה מכך, התגלע ביניהם ויכוח שהסלים לתוקפנות ולאלימות המתוארת. התנהגותו נבעה מקושי לקבל את דעת המתלונן ביחס לאופן בו שיחק, ולהכילה, לצד קושי לווסת את רגשי העלבון אותם חווה, לאחר שבחוויתו המתלונן פעל בחוסר הגינות כלפיו. הנאשם 2 שלל תכנון מוקדם לפגוע במתלונן.

עוד ציין הנאשם 2 כי בתחילה אחיו, הנאשם 1, לא נכח אלא שהגיע למקום על מנת להסיעו בחזרה לביתו. משהבחין בו מתעמת עם המתלונן פעל כמתואר.

צוין כי משפחת הנאשמים ערכה סולחה, במהלכה ביקש את סליחת המתלונן.

צוין כי שירות המבחן לא הצליח ליצור קשר עם המתלונן.

10. שירות המבחן התרשם כי הנאשם 2 בעל יכולות גבוהות במישור התפקודי, המגלה אחריות ומחויבות בתחומי חייו, יציבות והתמדה. הוא גדל במשפחה המקנה חוויה של הכלה וקבלה, אך נוטה לרצות את הוריו. דפוסי התנהגותו נורמטיביים בדרך כלל, והם מבוססים על נורמות וערכים תקינים. הנאשם מבין את משמעות הפרת החוק, ונעדר קווים עברייניים. הנאשם הצליח לזהות את הכשל שבהתנהגותו. עוד התייחס לשאיפותיו להתקדם מבחינה מקצועית ולימודית, כאשר שירות המבחן התרשם כי הוא בעל פוטנציאל לתפקוד חיובי וביכולתו להימנע מהתנהגות דומה בעתיד. הנאשם מנהל את קשריו באופן מיטבי ושקול. יחד עם זאת, במצבי תסכול ודחק הוא מתקשה להתמודד עם רגשותיו ועלול לפעול באימפולסיביות ללא חשיבה על השלכות מעשיו, באופן הבא לידי ביטוי בביצוע העבירה. ניכר כי הנאשם חש בושה ממעשיו, מבטא הבנה לבעייתיות שבהתנהגותו ולפסול בשימוש באלימות, ונוטל אחריות כנה על התנהלותו.

שירות המבחן העריך כי תגובתו של הנאשם 2 באירוע הנדון מהווה עבורו חוויה מטלטלת ששיקפה לו את התנהלותו במצבים בהם חווה תחושות כעס ותסכול. בחלוף כארבע שנים מאז, סבור הנאשם 2 כי כיום לא היה מגיב באופן דומה. הנאשם, בעקבות ההליך המשפטי, הפנים את הבעייתיות שבמעשיו, החומרה והסיכון הכרוך בהם. **הסיכון להישנות התנהגות אלימה בעתיד הוערך כנמוך, ברמת מסוכנות נמוכה.** הנאשם ביטא חשש מהשלכות ההליך המשפטי על עתידו, בהיותו סטודנט לסיעוד ולדבריו הרשעה בדין תמנע ממנו מלעסוק בתחום לימודיו ולא תאפשר לו להמשיך בהכשרה המעשית אותה החל.

הנאשם לא הביע נזקקות טיפולית ושירות המבחן לא התרשם מקיומו של צורך במעורבות טיפולית ולפיכך נמנע ממתן המלצה בהתאם.

באשר להרשעה בדין, נוכח העובדה כי הנאשם בעל פוטנציאל לתפקוד חיובי, ומדובר במעורבותו הראשונה והיחידה בפלילים, וכי הנאשם מגלה מודעות לבעייתיות בהתנהגותו, ונוכח חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה, כאשר להרשעה בדין השלכות על עתידו הלימודי והמקצועי - הומלץ כאמור על ביטול ההרשעה בדין, בצירוף צו של"צ ופיצוי למתלונן.

טיעוני הצדדים לעונש

11. ביום 6.6.21 טענו הצדדים לעונש בפניי. ב"כ המאשימה הגיש טיעוניו בכתב, וב"כ הנאשם טען בפניי בעל-פה.

טיעוני ב"כ המאשימה

12. ב"כ המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם בנסיבות ביצוע העבירות נע בין 6 ל-14 חודשי מאסר, וביקשה להותיר את הרשעתם של הנאשמים בדין על כנה, ולגזור עליהם עונש מאסר ברף הנמוך - אמצעי של המתחם לו טען, בצירוף מאסר על-תנאי, קנס, התחייבות ופיצויים למתלונן.

ב"כ המאשימה עמדה על פגיעת מעשי הנאשמים בערכים המוגנים של שלומו, שלמות גופו וביטחונו של המתלונן, כאשר מידת הפגיעה בנסיבות העניין מצויה ברף בינוני-גבוה, נוכח טיב המעשים, החבלות שנגרמו למתלונן, הביצוע בצוותא והרקע לביצוע. נטען כי התקיפה בוצעה ללא כל סיבה וללא התגרות מצד המתלונן, באכזריות, כאשר אחד הנאשמים אווז במתלונן והשני מכה אותו בפניו. הנזק שנגרם למתלונן חמור והוא פונה לבית-חולים שם נזקק לטיפול רפואי אשר כלל ניתוח באפו.

לעניין הרשעתם בדין, טענה ב"כ המאשימה כי יש להותיר את הרשעתם של הנאשמים על כנה. נטען, כי חרף המלצת שירות המבחן, אין מדובר במקרה חריג, המצדיק ביטול ההרשעה, בהתחשב בחומרת עבירת האלימות שביצעו הנאשמים, החבלות שנגרמו למתלונן, ובהעדר הליך שיקומי משמעותי אותו עברו הנאשמים שעשו להצדיק את ביטול ההרשעה.

ב"כ המאשימה הגיש תיעוד רפואי בנוגע למתלונן ומסר כי שוחח עמו בטלפון עובר לדין, והמתלונן מסר כי נערכה בינו ובין הנאשמים סולחה, ואין בלבו כעס על הנאשמים שהיום הנם חברים. המתלונן מסר לתובע כי: "המשפט לא מעניין אותו".

13.

טיעוני ב"כ הנאשמים

ב"כ הנאשמים ביקש מבית-המשפט לאמץ בעניינם של הנאשמים את המלצות שירות המבחן, ולבטל את הרשעתם בדין, תוך הטלת צו של"צ וקנס סמלי. ב"כ הנאשמים טען כי הנאשמים הנם בני כפרו, המוכרים לו כצעירים מוערכים מאוד, המשולבים במסלול לימודים ועבודה. אחיהם הבכור סיים לימודי רפואה. נאשם 1 למד ראיית חשבון ומינהל עסקים. נאשם 2 היה בן 20 בעת ביצוע העבירות. אמנם, אין להקל ראש בחומרת מעשי הנאשמים, אולם מדובר בטעות שבשיקול הדעת. בהתערבות מכובדים מן הכפר הושגה סולחה בין משפחת הנאשמים ובין משפחת המתלונן, עוד בשנת 2018. האירוע התרחש בסיומו של משחק כדורגל, כאשר הנאשם 1 היה נסער, ולאחר שהנאשם 2 הגיע לאסוף אותו והבחין בקטטה. המעשה בוצע בהעדר תכנון.

שירות המבחן ציין בתסקיר את ההוקעה שהביעו הורי הנאשמים ביחס למעשים. הנאשמים מצויים בתחילת דרכם מבחינה מקצועית והם מעוניין להתפתח במסלול נורמטיבי. הטלת מאסר, גם לריצוי בעבודות שירות, עלולה לפגוע בשניהם קשות, ולגרום להם לנזק בלתי הפיך. נטען כי הנאשם 2 פנה לקופות החולים על מנת להירשם לטרום התמחות בסיעוד, ונאשם 1 פנה למשרדי רואי חשבון - ושני המעסיקים דרשו מהם אישור על העדר הרשעות בפלילים, כאשר נאשם 1 מדווח כי נשאל על כך במפורש מספר פעמים במהלך הריאיון. התובע הביע, מצדו, הסתייגות ביחס לאישורים שהציג הסנגור.

צוין כי עמדת המתלונן הנה כי סלח לנאשמים והוא מבקש להקל בעונשם. כן הפנה הסנגור למצבו הרפואי של הנאשם 2 אשר נפצע ברגלו ועבר ניתוחים, כאשר קבוע לו תור לניתוח נוסף ברגל. כן הנאשם 1, בעל השכלה ותארים מתקדמים, חרף מוגבלותו הקשורה בליקויי ראייה שלא חסמה אותו מללמוד ולהתקדם ולרכוש השכלה ומקצוע. הנאשם 1 הקים עמותה לתמיכה בבעלי צרכים מיוחדים.

הסנגור טען כי במקרים אחרים, ואף חמורים מן המקרים דנן, נעתרו בתי המשפט לבקשה לבטל את הרשעתם של הנאשמים.

עוד עמד הסנגור על חלופת הזמן מאז ביצוע העבירה, כאשר במהלך כל התקופה לא היו השניים מעורבים בביצוע עבירות נוספות, אלא השתלבו בלימודים וחיו אורח חיים נורמטיבי, כאשר הם זוכים לתמיכת משפחתם.

14.

דברי הנאשמים

הנאשם 1 מסר כי הוא מצטער, וכי מאז לא היה מעורב באף אירוע נוסף. ברצונו להתמקד בבניין עתידו ולתרום לאוכלוסייה.

הנאשם 2 הביע חרטה, ולדבריו כיום יש לו יחסים חריים עם המתלונן. בשנה שעברה המתלונן תפקד כעוזר

מאמן של הנאשם 2. הנאשם 2 עתיד לעבור ניתוח שלישי בקרסול והוא לקראת תקופה של התמחות בבית חולים, כאשר יש בתי חולים המבקשים אישור על העדר הרשעות בפלילים.

שאלת ההרשעה

15. הכלל בהליך הפלילי הוא כי נאשם בגיר, שהוכחה אשמתו - יורשע בדיון.

הימנעות מהרשעה הינה חריג לכלל, שהנו מוצדק רק במקרים נדירים וחריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, אשר יש לקבוע כי הוא ממשי וחרף, לבין היעדר חומרתה של העבירה, שניתן להימנע מהרשעת מבצעה, מבלי שהדבר יפגע באינטרס הציבורי ובערך המוגן.

הכלל המנחה לגבי הימנעות מהרשעה, נקבע בע"פ 2083/96 **תמר כתב נגד מדינת ישראל (21.08.97)**, שם נקבע כי הימנעות מהרשעה תהיה מוצדקת רק בהתקיים שני תנאים מצטברים:

"ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה.."

בע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נגד ויקטור שמש (02.09.96)**, נקבע כי ניתן להסתפק במבחן בלי הרשעה, רק במקרים מיוחדים ויוצאי דופן. הימנעות מהרשעה על ידי בית המשפט כאשר אין לכך צידוק ממשי מפרה את הכלל בדבר הרשעה ובכך פוגעים גם בעקרון השוויון בפני החוק.

16. לאור האמור לעיל, ניתן לומר כי השאלה אם ניתן להימנע מהרשעת נאשם נענית תוך איזון הדדי בין שני שיקולים שמשקלם משפיע זה על זה - ככל שהעבירה חמורה יותר, נסיבותיה קשות, ופגיעתה בערכים ובמוסכמות החברתיות גבוהה יותר, אזי הימנעות מהרשעה של מבצעה תהיה פחות סבירה ומוצדקת, ותתאפשר, אם בכלל, רק מקום בו תוכח פגיעה ניכרת וקשה בעתידו של הנאשם.

17. הערכים החברתיים המוגנים הנפגעים כתוצאה מעבירת האלימות שביצעו הנאשמים הנם שלמות גופו, כבודו ובטחונו האישי של הפרט, והצורך בהגנה על הפרטים בחברה מפני מעשי אלימות ובריונות. כאן, כשהאלימות ננקטה על רקע יריבות במשחק כדורגל, נפגע גם ערך הטוהר בספורט, שמטרתו להבטיח הנאה ויריבות הוגנת בפעילות ספורטיבית. תופעה במסגרתה נפגעי עבירה נופלים קרבן לאלימות פיזית על רקע עימות או סכסוך, הנה תופעה המחייבת ככלל ענישה מחמירה כדי לעקור תופעות אלו מן החברה. בע"פ 8897/20 **סקנדריון נ' מדינת ישראל (6.5.21)** קבע לאחרונה בית-המשפט העליון, מפי כב' השופט נ' סולברג, כדלקמן:

"בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית משפט זה על חומרתן הרבה של עבירות

אלימות, ובהתאם לכך קיימת מגמת החמרה בענישה בגין עבירות אלו, במטרה להרתיע מפני ביצוען. כך אמרתי בעבר:

'האלימות הגואה במקומותינו אינה גזירת-גורל ולא כורח המציאות יש צורך לשנות את המאזן. במקום שאזרחים ישרים תמימי-דרך יראו ויָראו, יחששו לבטחונם, יהיו אלה העבריינים האלימים - בכוח ובפועל - שאימת הדין תיפול עליהם, והם ירתעו מפני שימוש בנשק קר וחם לשם חיסול חשבונות בעשיית דין עצמית. שינוי המאזן - הסבת יראת האנשים התמימים לאימת אנשי-המדון - צריך להעשות גם באכיפה ובענישה קשה (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פ"ד סו(2) 298, 772 (2013)).'

18. מדובר באירוע יחיד, שהתפתח ככל הנראה באופן ספונטני, בו הנאשם 2 תקף את המתלון, על רקע יכוח בנוגע למשחק כדורגל, בו שיחק הנאשם 2 בכדורגל, והמתלון שימש כשופט במשחק.

בין הנאשם 2 למתלון היכרות מוקדמת ממושכת על רקע עיסוקם בספורט.

הנאשם 1, אחיו של הנאשם 2, לא נכח בתחילה במקום אלא שהגיע לאסוף את הנאשם 2 מן המקום, ולדבריו, לאחר שהבין בעימות ביניהם, התערב ונקט אף הוא באלימות כלפי המתלון.

האלימות כללה את תפיסתו של המתלון על-ידי נאשם 2 באמצעות ידו השמאלית בתנועה של חיבוק וניסיון להפילו ארצה, הכאת המתלון בראשו באגרופים ונגיחה בפניו על-ידי הנאשם 1 וזאת כאשר נאשם 2 מחזיקו.

למתלון נגרמו שבר ודיפורמציה באף המלווה בסטיית מחיצה, והוא נזקק לפינוי לבית החולים ולביצוע פרוצדורה רפואית באפו. כן נגרמה לו רגישות בעורף. ב"כ המאשימה הגיש תיעוד רפואי ביחס לפגיעה במתלון התומך באמור.

מדובר במעשה אלים וחמור, שתוצאותיו נזק פיזי למתלון ויש לשער כי גם נלווה לו נזק רגשי ונפשי הטבוע בפגיעה אותה ספג מידי חברו.

שירות המבחן לא הצליח להביא עמדת המתלון, אולם באמצעות ב"כ המאשימה נמסר כי נערכה סולחה בין הצדדים, המתלון סלח לנאשמים, וכיום היחסים ביניהם חבריים.

יצוין כי המתלון העיד בפני טרם ההודעה על הסדר הטיעון, בישיבת ההוכחות בהתנהלה, והותיר רושם חיובי. בעדותו אישר כי נחתמה סולחה.

הסנגור הגיש מסמך סולחה (1/ס) ממנו עולה כי למתלון לא שולם פיצוי כלשהו, ומן התסקיר עולה כי הנאשמים ביקשו את סליחת המתלון, ולדברי נאשם 2 היחסים בינו ובין המתלון תקינים והוא שימש בשנה שעברה כעוזר המאמן שלו.

בטיעוני המאשימה לעונש הביאה המאשימה את עמדת המתלון כי סלח לנאשמים.

19. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה, ממנה עולה, לטענתו כי במקרים אחרים הוטלו עונשים הנעים בין תקופות מאסר לריצוי בעבודות שירות ובין תקופות מאסר לריצוי בפועל:

א. רע"פ 6819/19 סרוסי נ' **מדינת ישראל** (28.10.19) - המבקש הורשע בעבירות אלימות אותן עבר בצוותא על רקע סכסוך עסקי. בית-משפט השלום **דחה את עתירתו לביטול ההרשעה, תוך שקבע כי לא הוכח שהרשעתו תגרום לו לפגיעה "קונקרטיה של ממש"**. בית-המשפט דחה את ערעורו של המבקש, בין היתר, תוך קביעה כי הותרת ההרשעה על כנה לא תפגע בשיקומו של המבקש בצורה חמורה, ואף טיב העבירה ונסיבות המקרה אינם הולמים את ביטול ההרשעה. בקשת רשות הערעור שהגיש נדחתה, תוך קביעה כי "**הלכת כתב שרירה וקיימת**". הוטלו על המבקש 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ועל שותפו לביצוע העבירות הוטלו 2 חודשי מאסר בעבודות שירות.

ב. רע"פ 7734/12 מגידוב נ' **מדינת ישראל** (28.10.12) - המבקש, ללא עבר פלילי, הורשע על פי הודאתו בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש לאחר שתקף אדם במסעדה, יחד עם אחר, למתלונן נגרמו רגישות בראש ובעין והוא נזקק לטיפול. לאחר שניסו להרחיקו מהמתלונן תקף אדם אחר באמצעות בקבוק בירה בראשו, חלקן כשהוא שכוב על הרצפה, ואף הוא נחבל ונזקק לטיפול. **בית משפט השלום הטיל עליו עונש של 11 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על-תנאי, קנס ופיצוי למתלוננים**. על שותפו לביצוע העבירות הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל. ערעור לבית-המשפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לעליון נדחו.

ג. רע"פ 9037/14 יואב בן קסוס נ' **מדינת ישראל** (8.2.16), המבקשים, אשר פגעו במתלונן במסגרת קטטה, הורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות, ונדונו לעונשים של **11 ו-15 חודשי מאסר בפועל**. צוין כי למבקש 1 אין עבר פלילי ותסקירו היה חיובי, ואילו למבקש 2 עבר פלילי ותסקירו היה שלילי. ערעור לבית-המשפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לבית-המשפט העליון נדחו.

20. ב"כ הנאשם, מצדו, הפנה לפסיקה הנוגעת לשאלת ביטול ההרשעה בדין:

א. ת"פ (ק"ש) 9334-02-17 **שלוחת תביעות מרום הגליל והגולן נ' עמרם** (10.2.19) - הנאשם הורשע בעבירות של תקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש, הפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם והיזק לרכוש במזיד. הנאשם, ללא עבר פלילי, נטל אחריות, שולב במהלך הדיון בטיפול בתחום האלימות במשפחה, והוא והמתלוננת נפרדו. שירות המבחן המליץ בעניינו על ביטול ההרשעה בדין.

נקבע כי הרשעה בדין עלולה לפגוע בשיקומו של הנאשם, ולפיכך הרשעתו בוטלה, והוטלו עליו צו מבחן והתחייבות כספית.

ב. ת"פ (רח') 25152-05-11 **מדינת ישראל נ' פלוני** (6.2.12) - הנאשם, ללא עבר פלילי, הורשע בשתי עבירות איומים שנעברו בשני אירועים כלפי בת זוגו, ובעבירה של תקיפת בת זוג, לאחר שבעט בה, הכה אותה באגרוף ואיים להרוג אותה. תסקיר שירות המבחן המליץ על ביטול ההרשעה בדין, ובגזר-הדין צוין כי מערכת היחסים של בני הזוג התאפיינה באלימות הדדית, פיזית ומילולית. נקבע כי מדובר במקרה חריג המצדיק את ביטול ההרשעה, אף בהעדר חשש ממשי לפגיעה בעתידו התעסוקתי של הנאשם.

ג. ת"פ (ק"ש) 537-03-16 **פרקליטות מחוז צפון - פלילי נ' דואי** (14.1.18) - המתלוננת, בת 22, הורשעה בעבירות אלימות אותן ביצעה כלפי המתלונן, עמו הייתה לו היכרות מוקדמת, ואותו תקפה יחד עם חבריה. למתלונן נגרמו המטומה, חתך בפנים וחבלה בברך והוא נזקק לטיפול רפואי. צוין בתסקירה כי העבירות בוצעו לאחר שברחה מבית הוריה, וחברה לחברה שולית תוך שימוש בסמים ובאלכוהול. כן צוין כי הנאשמת סובלת מהפרעות קשב וריכוז, ונוטלת טיפול תרופתי לטיפול בהפרעות אלה ולהפחתת חרדה. שירות המבחן התרשם מקיומם של סיכויי שיקום, המליץ על העמדת הנאשמת במבחן והטלת פיצוי למתלונן. בתקופת הדיון השתלבה הנאשמת בטיפול פרטני. לא הומלץ על ביטול הרשעתה בדין. בהינתן מכלול השיקולים הורה בית-המשפט על ביטול הרשעתה בדין, חרף חומרת מעשיה, בשל נסיבות חייה המורכבות, גילה הצעיר בעת ביצוע העבירה, והמוטיבציה שמגלה להמשך שיקומה. הוטלו צו מבחן, פיצוי והתחייבות.

הסנגור הפנה בטיעונו גם לת"פ (מח' ת"א) 28861-07-13 אך פסק-הדין אינו זמין לצפייה במאגרים המשפטיים.

21. ניתן לעיין, בנוסף, גם בע"פ (נצרת) 7446-05-18, שבו התקבל ערעור המאשימה על גזר דינו של בית משפט השלום, אשר נמנע מהרשעת נאשם, כבאי ללא כל עבר פלילי, והטיל עליו של"צ למשך 200 שעות, צו מבחן לשנה, ופיצוי למתלונן ע"ס 5000 ₪. באותו עניין ביצע אותו נאשם חבלה חמורה באדם על רקע סכסוך חנייה מקרי של המתלונן עם אשת הנאשם. למתלונן נגרמו שברים בלסת ובאזרובת העין, והוא אושפז ונותח לאיחוי השברים עם פלטות. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה בכך שהרשיע את הנאשם והטיל עליו מאסר מותנה, אף הוסיף שעות נוספות לרכיב השל"צ (אתיחס לפסק דין בהמשך, להלן: "**ענין כהן**").

22. בפנינו חבלה במסגרת אירוע בודד, נעדר תכנון מוקדם, בתקיפה אשר בוצעה בצוותא, על רקע היכרות ועל רקע ויכוח והתלהטות יצרים לאחר התרחשות במהלך משחק כדורגל ולאור תפקידי הנאשם 2 והמתלונן במשחק - כשחקן וכשופט. התקיפה גרמה לנזק משמעותי למתלונן, אם כי לא לנזק צמית. נראה כי השבר שבאף התאחה, וכי הטיפול הרפואי שקיבל המתלונן בסמוך לאחר האירוע הואיל באופן מיטבי. אחרי האירוע נערכה סולחה ויחסי הצדדים שבו למסלול תקין.

מדובר בעבירה המכתיבה ככלל, מעצם טיבה, הרשעה בגינה. יחד עם זאת, במקרה זה שבו התלבטתי

לא מעט בסוגיית ההרשעה בדין, החלטתי, בסופו של דבר, לבטל את הרשעתם של הנאשמים. בנסיבות דומות - רק במקרים המתאימים והנדרים ביותר המצדיקים זאת, ניתן לבטל הרשעה מבלי לפגוע באופן בלתי מידתי באינטרס הציבורי ובשיקולי הענישה האחרים.

עיינתי בפסיקה אליה הפנו הצדדים, ומצאתי כי הנסיבות כאן שונות מהמקרים שבהם ההרשעה לא בוטלה. עניין כהן שלעיל (ראה סעיף 21), שבו הרשיע בית המשפט המחוזי את הנאשם, והתערב בהחלטת בית משפט השלום שלא להרשיע, חמור משמעותית מהמקרה שבפנינו בכך ששם הכה הנאשם אדם באופן מפתיע וללא כל הכירות, וגרם לאותו מתלון חבלות קשות בהרבה מאלה שנגרמו למתלון כאן. בעניין כהן לא נערכה סולחה, או הסכם אחר, עם המתלון, ועמדתי לא נלקחה כלל בחשבון, כך נראה, בשיקולי בית משפט השלום שהחליט להימנע מהרשעה. כאן, כאמור, המתלון מחל לנאשמים, ולכך משקל רב.

מצאי כאמור, כי אי הרשעה אפשרי במקרה דנן, וזאת, כפי שיפורט להלן, משמצאתי כי הרשעה עלולה לגרום לנאשמים נזק קונקרטי.

23. הפסיקה קבעה כי בבואו של בית המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם, יש להתייחס לנזק מוחשי קונקרטי ולא לאפשרויות תיאורטיות לפיהן יגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד. מעת לעת נשמעת הטענה לפיה הפסיקה ויתרה, הלכה למעשה, על הדרישה להוכיח קיומו של "נזק קונקרטי", וכי תתכן הימנעות מהרשעה גם במקרים בהם לא הוכח קיומו של נזק כזה, אלא שקיים חשש ממשי לפגיעה בשיקום הנאשם. אולם, ברע"פ 7224/14 **פרנסקי נ' מדינת ישראל** (10.11.14) קבע בית-המשפט העליון, נקבע כדלקמן:

"בראש ובראשונה אבקש להתייחס לטענה, לפיה 'די במידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי' כדי להימנע מהרשעתו של הנאשם. גישה זו אינה עולה בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה, לפיה יש להצביע על כך שהרשעתו של הנאשם תביא 'לפגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו', ולבסס טענות אלה בתשתית ראייתית מתאימה (עניין לוזון; רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.3.2013)). החובה להצביע על קיומו של נזק קונקרטי מתיישבת עם אופיו המצומצם של החריג שעניינו הימנעות מהרשעה, אשר נועד לחול אך במקרים מיוחדים בהם קיימים טעמים כבדי משקל הנוגעים לצורכי שיקומו של הנאשם. אימוץ עמדתו של המבקש, עלולה להוביל לסטייה מהאיזון הבסיסי העומד ביסודו של החריג, ואת זאת אין בידי לאפשר. יתר על-כן, המבקש אף לא טרח לתמוך את טענתו בתשתית ראייתית מתאימה, ולטעמי אין די בהצגת הסכם עבודה, לפי הרשעה בפלילים עשויה להשליך על תעסוקתו העתידית של המבקש."

24. מדובר בשני נאשמים צעירים, שהנם אחים.

הנאשמים הודו במעשים ונטלו אחריות, לאחר תיקון כתב האישום. אציין כי אין מדובר בהודאה שבאה

בהזדמנות ראשונה, והודאתם אף לא חסכה את עדות המתלונן, אשר העיד בפניי במסגרת ישיבת הוכחות אחת שהתקיימה בתיק, ואולם נראה כי חילופי הייצוג של השניים תרמו לכך שהנאשמים שינו עמדתם והודו בסופו של דבר הודאה כנה.

לשני הנאשמים אין עבר פלילי, ובהתאם לתסקיר שירות המבחן בעניינם הם גדלו במשפחה נורמטיבית המחזיקה בערכים ובנורמות חברתיות מקובלים.

תסקירי שירות המבחן ממליצים בעניין שני הנאשמים על ביטול ההרשעה בדין. בין השיקולים שצוינו בתסקיריהם - גילם הצעיר כיום, גילם הצעיר בשעת ביצוע העבירות, העדר עבר פלילי, נטילת אחריות מלאה, חלופ הזמן מאז ביצוע העבירות (כארבע שנים) במהלכן לא הסתבכו הנאשמים בביצוע עבירות נוספות וניהלו אורח חיים נורמטיבי. עוד התייחס שירות המבחן לאפשרות הפגיעה בעתיד הלימודי והתעסוקתי של השניים, כשיקול לביטול ההרשעה בדין.

ביחס לשני הנאשמים התרשם שירות המבחן מקיומו של סיכון נמוך להישנות עבירות בעתיד.

25. עמדת המתלונן כפי שכבר צוין לעיל, הנה כי סלח לנאשמים ואין ביניהם כל סכסוך כיום.

ב"כ הנאשם הציג בפני בית-המשפט תצהיר (1/ס) ומסמך (4/ס) החתומים על-ידי המתלונן ולפיו יושרו ההדורים בינו ובין הנאשמים, ופרט לאירוע יחיד זה אין ולא היה בינו ובינם כל סכסוך. בהתערבות מכובדים הושגה בין הצדדים סולחה. המתלונן ביקש להקל עם הנאשמים ואף להימנע מהרשעתם בכדי שלא יגרם להם נזק בלתי הפיך, ואף ביקש כי בית-המשפט יימנע מהטלת פיצוי.

26. בעניינו של הנאשם 1 הוגשו לעיוני תעודות על השכלה - תואר ראשון בחשבונאות, לימודי ייעוץ עסקי, תלוש שכר ותעודת עוסק מורשה. כן הוצג מסמך לפיו הנאשם 1 הנו אחד ממייסדיה של עמותה העוסקת בשילוב בעלי מוגבלויות ותמיכה בהם.

לצד זאת הוצגו מכתבים מרואי חשבון שונים, חלקם מעין מאהל - מקום מגורי הנאשמים, אשר ציינו כי במסגרת ריאיון עבודה יתבקש הנאשם 1 להמציא להם מסמכים וכן תעודת יושר - מדובר במסמכים שאמינותם איננה מוחלטת וניתן להתחשב בהם במידה מוגבלת בלבד.

צוין עוד בטיעוני ב"כ הנאשמים כי הנאשם 1 סובל מלקות ראייה ונזקק למספר ניתוחים בעיניו, אך לא הובאו מסמכים רפואיים לתמיכה בכך.

27. בעניינו של הנאשם 2 הוגשו לעיוני מסמכים לפיהם מדובר בסטודנט בשנה השלישית ללימודי סיעוד, וכי הוא עתיד להשתלב בטרם התמחות ובהכשרה מעשית באחד מבתי החולים. אחד המסמכים הקשורים בהרשמתו להתנסות בסיעוד מפרט כי נדרש להצהיר על העדר עבר פלילי ולהביע הסכמה למסירת מידע מן המרשם הפלילי, טרם השילוב בהתנסות. כן הוצגו מכתבים בהם דרישה דומה ממרפאות קופ"ח כללית ומאוחדת.

עוד הוגשו מסמכים מהם עולה כי הנאשם 2 הוכשר כמדריך כדורגל וכאמור הנו עוסק בתחום זה, כמאמן.

עוד הוגשו מסמכים רפואיים המצביעים על כך שהנאשם נפגע ברגלו במהלך משחק כדורגל, פציעתו גררה סדרת ניתוחים, טיפול ומעקב רפואי וטיפול פיזיותרפיה, הוא נדרש להליכה עם קביים ולטיפול תרופתי, לאורך תקופה ממושכת. פציעה זו, הובילה, בהתאם לאמור בתסקיר, להעדר יכולת מצד הנאשם להשתלב בעבודה מעשית במסגרת לימודי הסיעוד וכן להעדר יכולת לעסוק בכדורגל.

28. המדובר בצעירים נורמטיביים, ללא עבר פלילי, אשר הסתבכו בביצועה של עבירת אלימות יחידה, אותה עברו בצוותא, בהעדר תכנון מוקדם, וגרמו למתלונן לפגיעות האמורות. מאז האירוע, לא שבו הנאשמים ולא הסתבכו בביצוע עבירות נוספות, אלא שהם התמקדו בבניית עתידם התעסוקתי, בלימודים אקדמיים ובשילוב בעבודה. הנאשם 2 עוסק, בנוסף, בתחום הספורט ושימש לאורך השנים כשחקן וכמאמן כדורגל. הנאשמים זכו לגינוי התנהגותם מצד הוריהם ולהוקעה על רקע המעשה. ניכר כי היחסים של הנאשמים עם המתלונן תקינים כיום, וכי אין ביניהם מתיחות. שני הנאשמים הביעו צער וחרטה על המעשים, נטלו אחריות, והביעו הבנה לפסול הטמון בהתנהלותם ולנזק שגרמו למתלונן. שירות המבחן התרשם ביחס לשניהם מהעדר סיכון להישנות ביצוע עבירות ומהעדר קיומם של קווי אישיות עברייניים. ביחס לשני הנאשמים גם הוסק כי ההליך המשפטי שהתנהל בעניינם שימש כגורם מרתיע מפני הישנות ביצוע עבירות. כן התרשם שירות המבחן כי אין מקום להתערבות טיפולית במצבם של הנאשמים, ולא ניתנה המלצה טיפולית. המלצת שירות המבחן בעניינם הנה לבטל את הרשעתם בדין, ולהטיל עליהם צו של"צ ופיצוי למתלונן.

הואיל ומדובר בצעירים המצויים בראשית דרכם, אשר הוכח בעניינם כי הותרת ההרשעה בדין על כנה עלולה לפגוע בעתידם התעסוקתי, ולפגוע בסיכויי שיקומם - מצאתי לאמץ את המלצות התסקיר בעניינם ולהורות על ביטול הרשעתם, תוך הטלת עונשים שיהוו ענישה חינוכית ומרתיעה ביחס לעתיד, וביניהם פיצוי למתלונן. סבורה אני כי אימוץ המלצת התסקיר לא תוביל לפגיעה בלתי מידתית באינטרס הציבור, וביתר שיקולי הענישה.

בנוסף, בדעתי לאזן את קולת תוצאתו של הליך זה, ואת אי ההרשעה, בהטלת תשלום פיצוי ממשי למתלונן.

סוף דבר

29. לפיכך, אני מאמצת את המלצתו המנומקת של שירות המבחן, מורה על ביטול הרשעתם של הנאשמים בדין, ומטילה עליהם את העונשים הבאים:

א. צו של"צ בהיקף של 160 שעות, שירוצו בהתאם לתכנית שתוכן ע"י שירות המבחן ותוגש

לאישור בית המשפט בהקדם.

בית המשפט מסביר לנאשמים כי במידה ולא ימלא אחר הוראות הצו או יעברו עבירה נוספת בתקופת הצווים, יהיו צפויים לעונש על העבירות בגין הוצא הצו ובית המשפט יוכל לגזור את דינם מחדש.

ב. הנאשמים יתחייבו שלא לעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון או פשע, למשך 3 שנים מהיום. ההתחייבות בסך 5,000 ₪. אם לא יתחייבו, ייאסרו למשך 7 ימים.

ג. כל אחד מן הנאשמים ישלם למתלונן, מר א' ש', פיצוי בסך 4000 ₪. סכומי הפיצוי יופקדו בקופת בית המשפט בתוך 90 ימים מהיום, ויועברו למתלונן בהתאם לפרטים שתגיש המאשימה.

שירות המבחן לא הגיש תכנית לריצוי צו השל"צ לעיוני, בניגוד להחלטתי מיום 6.6.21. המזכירות תשלח תזכורת לשירות המבחן, ותביא התיק לעיוני בעניין זה - ביום 20.7.21.

ב"כ המאשימה תגיש בתוך 7 ימים מהיום את פרטי המתלונן לצורך העברת סכומי הפיצויים.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, ד' אב תשפ"א, 13 יולי 2021, בנוכחות הצדדים.